

LUONNOS
lausuntoversio
14.4.2021

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia. Lakia muutettaisiin siten, että Opetushallitukselle annettaisiin toimivalta antaa koulutuksen järjestäjän hakemuksesta päätös, miltä osin tilauskoulutuksessa tai Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävässä tutkintokoulutuksessa voidaan poiketa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista. Poikkeamiset liittyisivät Suomen lainsäädäntöön, kulttuuriin tai olosuhteisiin taikka vastaaviin Suomeen liittyviin seikkoihin.

Lakia muutettaisiin myös täsmentämällä maksullista palvelutoimintaa koskevaa pykälää siten, että koulutuksen järjestäjien on mahdollista järjestää maksullisena palvelutoimintana tutkintoja, tutkinnon osia, niihin valmistavaa koulutusta sekä valmentavaa koulutusta myös muille koulutuksen järjestäjille kuin ammatillisen koulutuksen järjestäjille. Muutos vastaisi vakiintunutta käytäntöä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
2.1 Tutkinnon perusteet tilauskoulutuksessa ja Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävässä tutkintokoulutuksessa.....	3
2.2 Koulutuksen järjestäminen maksullisena palvelutoimintana muille kuin ammatillisen koulutuksen järjestäjille	6
3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	8
3.1 Keskeiset ehdotukset.....	8
3.2 Pääasialliset vaikutukset.....	8
4 Muut toteuttamisvaihtoehdot	9
5 Lausuntopalaute	9
6 Säännöskohtaiset perustelut	10
7 Voimaantulo	12
LAKIEHDOTUS	13
ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta	13
VALITSE KOHDE.....	15
RINNAKKAISTEKSTI.....	15
ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta	15

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä.

Tilauuskoulutuksessa ja Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävässä tutkintokoulutuksessa käytettäviä tutkinnon perusteita koskevaa muutosesitystä on valmisteltu yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Muutostarve perustuu koulutusvientikokeilusta saatuihin kokemuksiin ja kokeilussa mukana olleiden esitykseen tarvittavista säädösmuutoksista.

Esitysluonnos on ollut lausuntokierroksella 14.4.2021 – 14.5.2021. Lausuntokierroksen pituuden katsotaan olevan riittävä, sillä kysymys on suppeasta alle 20 sivun mittaisesta hallituksen esityksestä. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot keskeisiltä sidosryhmiltä ja muun muassa kaikilta koulutusvientikokeiluun osallistuneilta koulutuksen järjestäjiltä. Annetut lausunnot ovat luettavissa hankeikkunasta osoitteesta valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella OKM073:00/2020.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Tutkinnon perusteet tilauuskoulutuksessa ja Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävässä tutkintokoulutuksessa

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) tultua voimaan 1.1.2018 mahdollisuus tilauuskoulutuksen ja Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävän tutkintokoulutukseen järjestämiseen tuli kaikille ammatillisen koulutuksen järjestäjille niiden järjestämisluvien mukaisesti.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun 33 §:n 1 momentin mukaan koulutuksen järjestäjä voi järjestää opiskelijaryhmälle järjestämisluvassa määrättyjä tutkintoja ja tutkinnon osia sekä niihin valmistavaa tutkintokoulutusta niin, että koulutuksen tilaa ja rahoittaa Suomen valtio, toinen valtio, kansainvälinen järjestö taikka suomalainen tai ulkomainen julkisyhteisö, säätiö tai yksityinen yhteisö (*tilauuskoulutus*).

Pykälän 2 momentin mukaan tilauuskoulutusta ei voida järjestää Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansalaisille eikä niille, jotka Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaisiin, eikä edellä mainittujen perheenjäsenille. Tilauuskoulutusta ei myöskään voida järjestää niille, joilla on ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettu Euroopan unionin sininen kortti, jatkuva tai pysyvä oleskelulupa tai pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa, eikä edellä mainittujen perheenjäsenille. Perheenjäsenen määrittelyyn sovelletaan ulkomaalaislakia. Pykälän 3 momentin mukaan tilauuskoulutukseen ei sovelleta, mitä 70–79 ja 95 §:ssä säädetään, jos tilauuskoulutus järjestetään muualla kuin Suomessa. Tilauuskoulutukseen ei muutoin sovelleta, mitä 10 luvussa säädetään.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun 35 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä voi järjestää Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestämisluvassa määrättyjä tutkintoja ja tutkinnon osia sekä niihin valmistavaa tutkintokoulutusta. Koulutukseen ei voida ottaa opiskelijaksi 33 §:n 2 momentissa tarkoitettuja henkilöitä.

Tutkintokoulutuksen järjestämistä Euroopan talousalueen ulkopuolella kutsutaan koulutusvienniksi. Tässä esityksessä 35 §:ssä tarkoitettua Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävästä koulutuksesta käytetään termiä koulutusvientä.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 15 §:n mukaan Opetushallitus määrää tutkinnon perusteet kullekin 6 §:ssä tarkoitettuun tutkintorakenteeseen kuuluvalla tutkinnolla. Tutkinnon perusteissa määrätään: 1) tutkintonimikkeet; 2) tutkinnon osaamisalat; 3) tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista sekä tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden laajuus osaamispisteinä siltä osin, kuin näistä ei säädetä 13 §:ssä tai sen nojalla; 4) tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet sekä osaamisen arviointi; 5) miltä osin 64 §:n 2 momentissa tarkoitettu osaamisen arvioinnin mukauttaminen tai 66 §:n 1 momentissa tarkoitettu ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen ei ole mahdollista. Opetushallituksen tulee laatia ammatillisten perustutkintojen perusteet siten, että tutkinnot vastaavat laajuudeltaan lukiolain (629/1998) 7 §:ssä säädettyä lukion oppimäärän laajuutta. Opetushallituksen tulee valmistella tutkinnon perusteet yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän edustajien, koulutuksen järjestäjien ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Opetushallituksen on tutkinnon perusteita valmistellessaan tehtävä yhteistyötä asianomaisen työelämätoimikunnan kanssa.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 20 §:n 1 momentin mukaan tässä laissa tarkoitettujen tutkintojen ja koulutusten kehittämiseksi voidaan järjestää määräaikaista kokeiluja. Kokeilulupa voidaan myöntää enintään kuudeksi vuodeksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella voidaan säätää kokeiltavista tutkinnoista. Pykälän 2 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä voidaan kokeilla uusia koulutuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi päättää, että kokeiltavan tutkinnon laajuus poikkeaa 10 §:ssä tai sen nojalla säädetystä, valmentavan koulutuksen laajuus poikkeaa 11 §:ssä säädetystä taikka tutkinnon tai koulutuksen muodostuminen poikkeaa 13 tai 14 §:ssä taikka niiden nojalla säädetystä. Pykälän 3 momentin mukaan Opetushallituksen päätöksellä voidaan kokeilla tutkintojen tai koulutuksen perusteista, tutkinnon osaamisaloista tai tutkintonimikkeistä poikkeamista. Pykälän 4 momentin mukaan Opetushallitus määrää 2 tai 3 momentissa tarkoitettussa kokeilussa noudatettavat tutkinnon tai koulutuksen perusteet. Kokeilussa suoritettavan tutkinnon tulee olla tavoitteiltaan ja sisällöltään sellainen, että tutkinnon edellyttämä osaaminen ja ammattitaito sekä kelpoisuus jatko-opintoihin saavutetaan.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 15 §:n mukaan Opetushallituksella on näin ollen toimivalta vain Suomessa käytettävien valtakunnallisten tutkinnon perusteiden antamiseen sekä lain 20 §:n mukaisten kokeilussa noudatettavien perusteiden antamiseen. Koulutusvientikokeilussa käytettävät tutkintojen perusteita voivat käyttää ainoastaan koulutusvientikokeilussa mukana olevat koulutuksen järjestäjät.

Koulutusvientikokeilut käynnistyivät vuonna 2017. Kevääseen 2020 mennessä koulutusvientikokeilussa suoritettujen tutkintojen ja tutkintojen osien määrät on kuvattu taulukossa 1. Koulutusvientikokeilun ensimmäinen vaihe päättyi vuoden 2020 lopussa. Kokeilua on jatkettu vuoden 2021 loppuun.

Koulutusvientikokeilussa on ollut Opetushallituksen työtä tukemassa koordinoiva hanke. Hanke on muun muassa koordinoanut kokeilussa noudatettavien perusteiden englanninkielisten käännösluonnosten kommentointia verkostossa, raportoinut Opetushallitukselle koulutusvientin edistymisestä ja tarpeista sekä tuottanut tarvittavia dokumentteja (mm. englanninkieliset kokeilulupa- ja tutkintotodistukset, terminologiasuosituksia, henkilökohtaistamisen lomakkeet ja laadunhallinnan suositukset koulutusvientiin).

Suoritetut ammatilliset tutkinnot / tutkinnon osat 2017-2020				
Tutkinto	Kohdemaat	Suoritetut tutkinnot (kpl)	Tutkinnon osan/osien suorittajia (hlö)	Suoritetut tutkinnon osat yhteensä (kpl)
Liiketoiminnan perustutkinto	Kiina ja Saudi-Arabia		200	200
Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto	Qatar	9	4	44
Lähiesimiestyön ammattitutkinto	Saudi-Arabia	16		48
Yrittäjän ammattitutkinto	Uganda ja Saudi-Arabia	61		183
Tuotekehitystyön erikoisammattitutkinto	Kiina ja Intia		79	79
Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinto	Etelä-Korea		10	20
Liikunnanohjauksen perustutkinto	Kiina		15	45
Yhteensä		86	308	619
Käynnissä olevat tutkintokoulutukset				
Tutkinto	Kohdemaat	Tutkinnon suorittajia	Arvioitu valmistumisaika	
Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto	Venäjä	24	kesäkuu 2021	
Liiketoiminnan perustutkinto	Kiina	27	lokakuu 2020	

Taulukko 1. Koulutusvientikokeilussa suoritetut ammatilliset tutkinnot ja tutkinnon osat 2017-2020

(Lähde: Koulutusvientikokeilu -hanke. Päivitetty 1.7.2020).

Koulutusviennin tiekartta 2020–2023 -selvityksen (<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/koulutusviennin-tiekartta-2020-2023>) mukaan ammatillinen koulutus ja tutkinnot ovat koulutusviennin yksi keskeisimmistä palvelualueista. Suomen koulutusviennin mahdollisuuksia edistetään vuosina 2020- 2023 valikoitujen temaattisten kärkien alueilla. Yhdeksi kärjeksi on nostettu ammatillisen koulutuksen kehittäminen, joka on lukuisissa maissa ajankoh- taista ja kansallisenä painopisteenä. Myös suomalaiset joustavat mallit työelämäyhteistyöstä ovat kysyttyjä.

Huhtikuussa 2019 koulutusvientikokeilua koordinoiva hanke toteutti Opetushallitukselle kartoituksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen järjestäjien koulutusviennin tilasta. Kohde-ryhmänä olivat ammatillisen koulutuksen järjestäjät (141 kpl). Vastanneista 60:stä koulutuksen järjestäjästä 70 prosenttia on tehnyt strategisen linjauksen koulutusviennistä. Puolet vastaajista on jo lähtenyt tai lähdössä mukaan koulutusvientiin.

Education Finland -toimijoiden mukaan yksi yleisimmin tunnistetuista haasteista koulutusviennin kasvulle aiheutuu tämänhetkisen lainsäädännön rajoituksista. Tilauskoulutusta ja koulutusvientiä varten tarvitaan omat, erilliset Suomessa käytettävistä valtakunnallisista perusteista eroavat tutkinnon perusteet. Lisäksi koulutusvientikokeilua varten annettuja tutkinnon perusteita saavat käyttää vain kokeiluluvan haltijat, ja näidenkin perusteiden mukaisista koulutuksista todistukset tulee olla annettuina ennen kokeilulupien päättymistä vuoden 2021 lopussa.

2.2 Koulutuksen järjestäminen maksullisena palvelutoimintana muille kuin ammatillisen koulutuksen järjestäjille

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 30 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä voi hankkia järjestämisluvassa määrättyjen tutkintojen osia sekä niihin valmistavaa tutkintokoulutusta, järjestämisluvan mukaista muuta koulutusta sekä 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua oppisopimuskoulutusta toiselta ammatillisen tai muun koulutuksen järjestäjältä, muulta julkiselta taholta taikka muulta yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä. Lisäksi opiskelijan yksilöllisten valintojen mahdollistamiseksi koulutuksen järjestäjä voi järjestämisluvan mukaisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisen yhteydessä hankkia myös muita kuin järjestämisluvan mukaisia tutkintojen ja koulutuksen osia sekä osaamisen hankkimisen tukitoimia edellä mainituilta tahoilta. Tutkinnon tai koulutuksen osan osaamisen arviointi voidaan kuitenkin hankkia vain järjestämisluvan saaneelta ammatillisen koulutuksen järjestäjältä tai vastaavan luvan saaneelta muun koulutuksen järjestäjältä. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että sen hankkimat 1 momentissa tarkoitettut tutkinnot, tutkinnon osat ja koulutus järjestetään tämän lain mukaisesti.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 31 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä voi järjestää tässä laissa tarkoitettuja tutkintoja ja tutkinnon osia, niihin valmistavaa tutkintokoulutusta sekä valmentavaa koulutusta maksullisena palvelutoimintana, jos kyseessä on 30 §:ssä tarkoitettu koulutuksen hankinta. Säännöksen tavoitteena on rajata järjestämislupa perustuvan tutkintotavoitteisen koulutuksen järjestäminen maksullisena palvelutoimintana vain järjestämisluvan saaneiden koulutuksen järjestäjien väliseen hankintaan. Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 39/2017 vp, s. 210) on todettu, että muissa tilanteissa tutkintoja, tutkinnon osia tai niihin valmistavaa tutkintokoulutusta ei voisi järjestää maksullisena palvelutoimintana. Säännöksen sanamuodossa ei kuitenkaan ole otettu huomioon, että koulutuksen järjestäjien välistä hankintaa tapahtuu myös muiden opetuksen ja koulutuksen järjestäjien kuin ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa.

Lukiolain (714/2018) 8 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, vapaan sivistystyön oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Koulutuksen järjestäjä voi täydentää järjestämäänsä koulutusta hankkimalla tässä laissa tarkoitettua opetusta ja muita palveluja toiselta lukiokoulutuksen tai muun koulutuksen järjestäjältä, korkeakoululta, muulta julkiselta taholta taikka muulta yksityiseltä rekisteröidyltä yhteisöltä tai säätiöltä. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että sen hankkima opetus ja palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 31 §:ssä ei erikseen todeta, että koulutuksen järjestäjä voi maksullisena palvelutoimintana järjestää tutkintoja ja tutkinnon osia, niihin valmistavaa

tutkintokoulutusta sekä valmentavaa koulutusta lukiokoulutuksen järjestäjille. Näin kuitenkin käytännössä toimitaan esimerkiksi tilanteessa, jossa lukiokoulutuksen järjestäjä hankkii ns. kaksois- tai kolmoistutkinnon suorittajille tai muille opiskelijoilleen koulutusta ammatillisen koulutuksen järjestäjiltä. Tosiasiallisesti vakiintuneen käytännön mukaisesti näin on myös menetelty, vaikka erillistä säännöstä asiasta ei ole. 1.1.2018 voimaan tulleella ammatillisesta koulutuksesta annetulla lailla ei ole ollut tarkoitus muuttaa tätä vakiintunutta käytäntöä. Menettelyn olisi kuitenkin perusteltua ilmetä myös säännöksistä.

Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta tulee voimaan 1.8.2021 ja koulutusta aletaan järjestää 1.8.2022 lukien. Sen 7 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee koulutuksen toteuttamisessa olla yhteistyössä perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä koulutuksen järjestämiseksi tarpeellisten nuorisotyötä tekevien julkisten tahojen ja yksityisten yhteisöjen ja säätiöiden kanssa sekä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Koulutuksen järjestäjä voi täydentää järjestämäänsä koulutusta hankkimalla tässä laissa tarkoitettua koulutusta kunnalta, perusopetuslain 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua perusopetuksen järjestäjältä taikka ammatillisen koulutuksen tai lukiokoulutuksen järjestäjältä, muulta julkiselta taholta taikka muulta yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä. Koulutuksen osan osaamisen arviointi voidaan kuitenkin hankkia vain sellaiselta opetuksen tai koulutuksen järjestäjältä, jolla lain mukaan on oikeus kyseisen koulutuksen osaamisen arviointiin. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että sen hankkima koulutus järjestetään tämän lain mukaisesti.

Säännös mahdollistaa tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta järjestävälle koulutuksen hankinnan myös ammatillisen koulutuksen järjestäjältä. Näin ollen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 31 §:ään olisi perusteltua lisätä myös viittaus tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 7 §:ään.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 3 §:n 3 momentin mukaan vapaan sivistystyön oppilaitosten tulee olla yhteistyössä muiden alueella toimivien tai valtakunnallisten vapaan sivistystyön oppilaitosten, koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen kanssa.

Vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat säännöksen nojalla tehneet yhteistyötä ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa ja hankkineet ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista koulutusta, kuten tutkinnon osia, opiskelijoilleen. Kansanopistojen vapaan sivistystyön oppivelvollisuuskoulutuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyvissä suuntautumisopinnoissa todetaan, että kansanopistot voivat tarjota osana suuntautumisopintoja muun muassa osia ammatillisen koulutuksen opinnoista. Näin ollen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 31 §:ään olisi perusteltua lisätä myös viittaus vapaasta sivistystyöstä annetun lain 3 §:n 3 momenttiin.

Aikuisten perusopetuksesta säädetään perusopetuslain (628/1998) 46 §:ssä. Pykälän 6 momentissa todetaan, että opetuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä alueella toimivien ammatillisen koulutuksen ja muun koulutuksen järjestäjien kanssa. Opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan voi sisältyä opiskelujaksoja muissa oppilaitoksissa sekä työelämään tutustumista. Pykälän 7 momentin mukaan sen lisäksi mitä 4 §:ssä säädetään opetuksen järjestäjä voi hankkia lukutaitovaiheen opetusta kunnalta tai kuntayhtymältä, 7 tai 8 §:ssä tarkoitettua perusopetuksen järjestäjältä sekä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tai ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetuilta koulutuksen järjestäjiltä.

Viittauksilla kumottuihin ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettuun lakiin ja ammatillisesta peruskoulutuksesta annettuun lakiin tarkoitetaan lakia ammatillisesta koulutuksesta (531/2017). Aikuisten perusopetusta antavat perusopetuksen järjestäjät ovat mainittujen säännösten nojalla

tehneet yhteistyötä ja hankkineet koulutusta ammatillisen koulutuksen järjestäjiltä. Siten ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 31 §:ään olisi perusteltua lisätä myös viittaus aikuisten perusopetusta koskevan perusopetuslain 46 §:n 6 momentin mukaiseen yhteistyövelvoitteeseen sekä 7 momentin mukaiseen hankintaan.

3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

3.1 Keskeiset ehdotukset

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lakiin lisättäisiin uusi 15 a §, jolla Opetushallitukselle annettaisiin toimivalta antaa koulutuksen järjestäjän hakemuksesta päätös, miltä osin tilauskoulutuksessa tai Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävässä tutkintokoulutuksessa voidaan poiketa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista. Päätöksellä voitaisiin poiketa välttämättömiltä osin niistä tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista, jotka liittyvät Suomen lainsäädäntöön, kulttuuriin tai olosuhteisiin taikka vastaaviin Suomeen liittyviin seikkoihin. Opetushallitus perisi koulutuksen järjestäjältä maksun hakemuksesta. Päätöksestä voisi hakea hallintolain 7 a §:n mukaisesti oikaisua Opetushallitukselta.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain maksullista palvelutoimintaa koskevaa 31 §:ää muutettaisiin siten, että koulutuksen järjestäjä voisi järjestää tutkintoja ja tutkinnon osia, niihin valmistavaa tutkintokoulutusta sekä valmentavaa koulutusta maksullisena palvelutoimintana, jos kyseessä on 1) 30 §:ssä tarkoitettu koulutuksen hankinta, 2) lukiolain 8 §:ssä tarkoitettu koulutuksen hankinta, 3) tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu koulutuksen hankinta, 4) vapaasta sivistystyöstä annetun lain 3 §:n 3 momentissa tarkoitettu yhteistyö tai 5) perusopetuslain 46 §:n 6 momentissa tarkoitettu yhteistyö tai 7 momentissa tarkoitettu hankinta.

3.2 Pääasialliset vaikutukset

Ehdotetuilla muutoksilla ei ole kunta- eikä valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Uusi 15 a § mahdollistaisi yhdenmukaisiin tutkinnon perusteisiin perustuvan tilauskoulutuksen ja koulutusviennin järjestämisen myös koulutusvientikokeilun päätyttyä. Muutos purkaisi koulutusviennin esteitä, ja sillä varmistettaisiin koulutuksen laatu. Samalla olisi mahdollista varmistaa ammatillisen koulutusviennin koordinoinnin jatkuminen. Ehdotettu muutos mahdollistaisi myös muiden kuin kokeiluluvan saaneiden koulutuksen järjestäjien pääsyn koulutusvientimarkkinoille niin, että he voisivat saada käyttöönsä Opetushallituksen nimenomaan koulutusvientiä varten tarkistamat perusteet. Opetushallituksella olisi ajantasainen tieto siitä, mitä tutkintoja viedään, kuinka paljon niitä viedään ja minne niitä viedään sekä mitkä koulutuksen järjestäjät osallistuvat koulutusvientiin. Opetushallitus voisi hyödyntää saamaansa tietoa paitsi koulutusviennin seurannassa myös koulutusviennin tukemisessa.

Suomalaisista tutkinnoista kiinnostuneet tilaajat haluavat usein varmistaa tutkinnon ja koulutuksen laadun. Opetus- ja kulttuuriministeriö on koulutuksen järjestäjän pyynnöstä antanut englanninkielisen todistuksen siitä, että kyseisellä koulutuksen järjestäjällä on voimassa oleva ministeriön myöntämä tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa. Tämä on edistänyt sopimusten syntymistä. Opetushallitus voisi jatkossa vastaavasti pyydettyä vahvistaa, että koulutuksen järjestäjällä on käytössään Opetushallituksen päätökseen perustuvat tilauskoulutukseen ja koulutusvientiin tarkoitetut tutkinnon perusteet kyseisessä tutkinnossa. Moni tilaaja haluaa tällaisia

viranomaisten antamia todistuksia vakuuttuakseen, että koulutuksen tarjoaja ei ole huijari, ja että koulutus on laadukasta ja Suomen tutkinto- ja koulutusjärjestelmän mukaista.

Ehdotetulla muutoksella on taloudellisia vaikutuksia koulutusvientiä tekeviin ammatillisen koulutuksen järjestäjiin. Ehdotetussa mallissa kustannukset tutkintojen perusteiden muokkaamisesta ja kääntämisestä tutkintovientiä varten tulisivat koulutusvientiä tekevän koulutuksen järjestäjän kannettavaksi. Tämä olisi perusteltua, koska koulutusvientiä ei rahoiteta valtionosuusrahoituksella, vaan kysymys on koulutuksen järjestäjän liiketoiminnasta, josta se kantaa myös taloudellisen riskin. Koulutusvientikokeilussa mukana olleet toimijat ovat olleet valmiita ottamaan käännöstyön ja siitä aiheutuvat kustannukset vastuulleen nopeuttaakseen vientiprosessia.

Lain 31 §:ää koskevalla muutoksella korjattaisiin pykälän sanamuoto vastaamaan voimassa olevaa vakiintunutta käytäntöä, jonka mukaan pykälässä tarkoitettua maksullista palvelutoimintaa harjoitetaan myös muiden järjestämisluvan tai ylläpitoluvan saaneiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Menettelyn tuominen säädöstasolle selkeyttäisi oikeustilaa.

Ehdotettu 31 §:n muutos ei muuttaisi koulutuksen järjestäjien välisen hankinnan nykyisiä menettelyitä. Muissa koulutusta koskevissa laeissa ei ole vastaavaa maksullista palvelutoimintaa koskevaa nimenomaista säännöstä, vaan on vakiintuneesti katsottu, että järjestämisluvan alaisen koulutuksen myynti toiselle järjestämisluvan saaneelle koulutuksen järjestäjälle on mahdollista ilman erillistä säännöstä, jos toiselle koulutuksen järjestäjälle on laissa säädetty lupa koulutuksen hankkimiseen tai yhteistyövelvoite. Koska ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa kuitenkin nimenomaisesti säädetään maksullisesta palvelutoiminnasta koulutuslaeissa säädetyn koulutuksen hankinnan vastinparina ammatillisen koulutuksen järjestäjän osalta, on oikeustilan selkeyttämiseksi perusteltua säätää vastaavasta menettelystä myös muiden järjestämisluvan saaneiden toimijoiden osalta.

4 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Koskien tilauskoulutuksessa ja Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävässä tutkinto-koulutuksessa käytettäviä tutkinnon perusteita harkittavana oli myös vaihtoehto, jossa Opetushallitukselle oltaisiin annettu toimivalta määrätä tutkinnon perusteet koulutuksen järjestäjän pyynnöstä 33 §:ssä tarkoitettua tilauskoulutusta ja 35 §:ssä tarkoitettua Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävää koulutusta varten. Perusteet olisivat olleet maksulliset tässä esityksellä esitetyllä tavalla, ja vastaavalla tavalla perusteissa oltaisiin voitu poiketa välttämättömiltä osin niistä tässä pykälässä tarkoitettujen tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista, jotka liittyvät Suomen lainsäädäntöön, kulttuuriin tai olosuhteisiin taikka vastaaviin Suomeen sidoksissa oleviin seikkoihin.

Tässä esityksessä ehdotetun vaihtoehdon, jossa Opetushallitus antaisi tutkinnon perusteiden sijaan päätöksen siitä, miten perusteista voidaan poiketa järjestettäessä tilauskoulutusta tai Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävää koulutusta, katsottiin kuitenkin olevan tarkoituksenmukaisempi toteutustapa. Se on joustavampi ja mahdollistaa myös yksilöllisemmät koulutuksen järjestäjän tarpeisiin räätälöidyt ratkaisuvaihtoehdot. Esitetyssä vaihtoehdossa kustannukset kohdentuvat myös koulutusvientiä tekevälle koulutuksen järjestäjälle.

5 Lausuntopalaute

Hallituksen esitys eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta oli lausuntokierroksella 14.4.2021- 14.5.2021. Lausuntoja annettiin kaiken kaikkiaan xx.

6 Säännöskohtaiset perustelut

15 a §. *Tutkinnon perusteet.* Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi 15 a §, jolla annettaisiin Opetushallitukselle toimivalta antaa koulutuksen järjestäjän hakemuksesta päätös, miltä osin tilauskoulutuksessa tai koulutusviennissä voidaan poiketa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista.

Opetushallitus antaisi koulutuksen järjestäjälle hakemuksesta päätöksen siitä, miltä osin ammatillisten tutkintojen (ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot) perusteiden ammattitaitovaatimuksista voidaan poiketa. Tutkintoviennissä käytettävät tutkinnon perusteet olisivat samoja kuin Suomessa valtakunnallisesti käytettävät tutkinnon perusteet, mutta jonka noudattamista päätös poikkeamisesta täsmentäisi.

Koulutuksen järjestäjä tekisi Opetushallitukselle hakemuksen tutkinnon ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamiseksi. Hakemuksessa koulutuksen järjestäjä kuvaisi sen, miten ja miksi niistä tulisi poiketa. Koulutusvientikokeilun perusteella poikkeamatarpeiden määrä vaihtelee tutkinnoittain hyvin paljon. Esimerkiksi tuotekehitystyön erikoisammattitutkinnon perusteiden osalta tarpeita ei ole ilmennyt, kun taas sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteissa poikkeamia on kymmeniä yhtä osaamisalaa kohden. Silloin, kun koulutuksen järjestäjä arvioi, että tarvetta poikkeamiselle ei ole, ei hakemusta tutkinnon perusteista poikkeamiseksi tarvitse myöskään tehdä. Hakemus tehtäisiin koulutuksen järjestäjä - ja tutkintokohtaisesti.

Opetushallitus yksilöisi hakemuksesta antamassaan päätöksessä ne ammattitaitovaatimukset ja/tai osaamistavoitteet, joista koulutuksen järjestäjä voi tutkintoviennissä poiketa, sekä sen, miten poikkeaminen on mahdollista. Mikäli koulutuksen järjestäjä ei ole yksilöinyt hakemuksensa esimerkiksi poikkeamisen maantieteellistä käyttöaluetta tai sopimusta, johon tutkintovienti liittyy, annettaisiin päätös koskemaan kaikkea EU- ja ETA-alueen ulkopuolella tapahtuvaa tutkintovientiä.

Jos koulutuksen järjestäjän ehdotuksessa esitetään poikkeamista siinä laajuudessa, että tutkinnon keskeisen ammattitaidon osoittaminen vaarantuu, päätös annettaisiin kielteisenä tai siten, että se määritteli missä määrin poikkeaminen on mahdollista.

Päätökset tutkinnon perusteista poikkeamiseksi annettaisiin siten, että koulutuksen järjestäjillä olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet tutkintovientiin. Tämän vuoksi päätösharkinnan yhteydessä tarkasteltaisiin tilannetta laajemmin osana tutkintojen perusteiden kokonaisuutta ja niistä poikkeamisen tarvetta.

Päätösten yhteydessä koulutuksen järjestäjä saisi käyttöönsä englanninkieliset termit tutkinnon, osaamisalojen ja tutkinnon osien nimille sekä keskeisen ammatillisen koulutuksen perusteiden terminologiaan liittyvän käännössuosituksen. Koulutuksen järjestäjä vastaisi tutkinnon perusteen kääntämisestä, ja koulutuksen järjestäjällä olisi mahdollisuus kääntää peruste tarvitsemalleen kielelle. Kokeilu on osoittanut, että tutkintoviennissä kieli, jolla tutkinto suoritetaan, voi olla myös jokin muu kuin englanti.

Koulutusvientikokeilun yhteydessä selvisi, että poikkeamistarpeet liittyvät pääosin suomalaisten säädösten noudattamiseen, kielitaitovaatimuksiin suomea tai ruotsia koskien tai vähäisemmässä määrin maantieteellisestä sijainnista johtuviin olosuhteisiin. Kokeilussa noudatettavissa perusteissa esimerkiksi lainsäädännön osalta muutettiin joitakin tutkintokohtaisia sanamuotoja sen sijaan, että ammattitaitovaatimuksia olisi poistettu. Keskeisestä ammattitaidosta ei tingitty.

Kokeilun perusteella vaikuttaisi siltä, että ammatillisten perustutkintojen yhteisten tutkinnon osien osalta mahdollisuudet poikkeamiseen kannattaisi määritellä samoin kaikille hakijoille.

Lakimuutos muuttaisi myös määräystä todistuksiin ja niiden liitteisiin merkittävistä tiedoista. Opetushallitus määrää todistukseen ja niiden liitteisiin merkittävistä tiedoista. Nykyisen todistusmääräyksen mukaan tutkintotodistukseen tai todistukseen tutkinnon osasta tai osista merkitään koulutusvientikokeilussa noudatettavan tutkinnon perusteen diaarinumero, joka viedään myös KOSKI-tietovarantoon (opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelu). Muutoksen yhteydessä varmistettaisiin, että tutkintoviennissä annettu tutkintotodistus yksilöi noudatetun tutkinnon perusteen ja sen, miten siitä mahdollisesti on poikettu. Tällöin tutkinnon perusteen diaarinumeron lisäksi todistuksessa voisi olla myös poikkeamisesta annetun päätöksen diaarinumero. Tieto poikkeamisesta vietäisiin myös KOSKI-tietovarantoon. Poikkeamat voitaisiin merkitä KOSKI-tietovarantoon samoin kuin nykyisin merkitään koulutuksen järjestäjän päättämät yksilölliset poikkeamiset ammatillisissa perustutkinnoissa. Teknisesti poikkeaminen on mahdollista merkitä Koskessa myös ammattitutkinnoille ja erikoisammattitutkinnoille. Todistusmääräyksen muutoksen yhteydessä täsmennettäisiin poikkeamisen ja sen tarkemman määrittelyn merkitseminen todistuksiin siten, että se olisi yhdenvertainen myös yksilökohtaisesti tehtävien poikkeaminen kanssa. Opetushallitus valmistelisi muutoksen todistusmääräykseen siten, että se tulisi voimaan samaan aikaan lakimuutoksen kanssa.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 15 §:n 4 momentin mukaan Opetushallituksen on tutkinnon perusteita valmistellessaan tehtävä yhteistyötä asianomaisen työelämätoimikunnan kanssa. Ehdotetun pykälän mukaisia poikkeamispäätöksiä tehdessä yhteistyötä työelämätoimikunnan kanssa Opetushallituksen olisi tarpeellista tehdä yhteistyötä työelämätoimikunnan kanssa siltä osin, kun tutkintojen perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista jouduttaisiin merkittävästi poikkeamaan.

Opetushallituksen antama päätös olisi voimassa niin kauan, kuin Opetushallituksen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 15 §:n nojalla antama tutkinnon perustemääräys on voimassa. Lisäksi päätös olisi voimassa perusteen kumoutumisen jälkeen vielä kolmen vuoden siirtymäajan. Tämä vastaa 15 §:n nojalla annettujen tutkinnon perusteiden voimassa oloa.

Opetushallituksen antama päätös olisi muutoksenhakukelpoinen. Oikaisuvaatimusmenettelyn käyttämisestä säädettäisiin ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 111 §:ssä.

Opetushallituksen päätös olisi maksullinen valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla. Maksun määrästä säädettäisiin opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Maksun suuruuteen vaikuttaisivat asiantuntijatyöhön tarvittava aika hakemuksen käsittelyyn, hakemusta koskevan tutkinnon perusteeseen perehtymiseen ja tilanteen laaja-alainen tarkastelu osana tutkintojen perusteiden kokonaisuutta ja niistä poikkeamisen tarvetta. Tämä varmistaisi koulutuksen järjestäjien yhdenvertaiset mahdollisuudet tutkintovientiin.

31 §. Maksullinen palvelutoiminta. Pykälää muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin viittaukset lukiolain 8 §:ään, 1.8.2021 voimaan tulevaan tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 7 §:ään, vapaasta sivistystyöstä annetun lain 3 §:n 3 momenttiin sekä perusopetuslain 46 §:n 6 ja 7 momenttiin.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjä voisi järjestää maksullisena palvelutoimintana ammatillista tutkintoja ja tutkinnon osia, niihin valmistavaa tutkintokoulutusta sekä valmentavaa koulutusta myös silloin kun kysymys on lukiolain ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain mukaisesta koulutuksen hankinnasta. Lisäksi ammatillisen koulutuksen järjestäjä voisi järjestää maksullisena palvelutoimintana ammatillista tutkintoja ja tutkinnon osia, niihin

valmistavaa tutkintokoulutusta sekä valmentavaa koulutusta myös silloin kun on kyse vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisesta yhteistyöstä ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa sekä silloin kun on kyse perusopetuslain mukaiseen aikuisten perusopetukseen kuuluvasta yhteistyöstä ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa tai koulutuksen hankinnasta ammatillisen koulutuksen järjestäjältä.

111 §. Oikaisuvaatimus. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jolloin voimassa oleva 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi. Uudessa 2 momentissa säädettäisiin oikaisuvaatimuksesta ehdotetun 15 a §:n mukaiseen päätökseen. Säännöksen mukaan tutkinnon perusteista poikkeamista koskevaan 15 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen saisi vaatia oikaisua Opetushallitukselta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolain (434/2004) 7 a luvussa.

114 §. Muutoksenhakuaika. Pykälää muutettaisiin siten, että sen soveltamisala rajattaisiin koskemaan ainoastaan 111 §:n 1 momentissa tarkoitettuja asioita, joissa oikaisua vaaditaan aluehallintovirastosta. Ehdotetussa 15 a §:ssä tarkoitettua Opetushallituksen päätöksestä voisi vaatia oikaisua hallintolaissa säädetyssä määräajassa eli 30 vuorokauden kuluessa. Lisäksi oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä voisi valittaa hallintotuomioistuimeen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaisesti 30 vuorokauden kuluessa. Ehdotetussa 15 a §:ssä tarkoitettujen päätösten kohdalla lyhennetty muutoksenhakuaika ei ole perusteltu, sillä kysymys ei ole kiireellisistä yksilön oikeusturvaa koskevista asioista, joissa on perusteltua saada nopeasti lainvoimainen päätös.

116 §. Valituskiellot. Pykälää muutettaisiin siten, että sen soveltamisala rajattaisiin koskemaan ainoastaan 111 §:n 1 momentissa tarkoitettuja asioita, joista oikaisua vaaditaan aluehallintovirastosta. Ehdotetussa 15 a §:ssä tarkoitettua Opetushallituksen päätöksestä voisi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään. Ehdotetussa 15 a §:ssä tarkoitettujen päätösten kohdalla valituskielto korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei ole perusteltu, sillä kysymys ei ole kiireellisistä, yksilön oikeusturvaa koskevista asioista, joissa on perusteltua saada nopeasti lainvoimainen päätös.

7 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.1.2022. Lain 31 §:n 3 kohta tulisi kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä elokuuta 2022, koska tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta järjestetään vasta 1.8.2022 alkaen.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavan lakiehdotuksen:

1.

Laki

ammattillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 31 §, 114 §:n 1 momentti ja 116 §, sellaisena kuin niistä 114 §:n 1 momentti on laissa 1048/2020, sekä
lisätään ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin uusi 15 a § ja 111 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1218/2020, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

15 a §

Tutkinnon perusteista poikkeaminen

Opetushallitus päättää koulutuksen järjestäjän hakemuksesta, miltä osin hakijan järjestämässä 33 §:ssä tarkoitettussa tilauskoulutuksessa tai 35 §:ssä tarkoitettussa Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävässä tutkintokoulutuksessa voidaan poiketa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista.

Opetushallituksen päätöksellä voidaan poiketa välttämättömiltä osin niistä tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista, jotka eivät sovellu osaksi hakijan järjestämää 1 momentissa tarkoitettua koulutusta, ja jotka liittyvät Suomen lainsäädäntöön, kulttuuriin tai olosuhteisiin taikka vastaaviin Suomeen sidoksissa oleviin seikkoihin.

31 §

Maksullinen palvelutoiminta

Koulutuksen järjestäjä voi järjestää tässä laissa tarkoitettuja tutkintoja ja tutkinnon osia, niihin valmistavaa tutkintokoulutusta sekä valmentavaa koulutusta maksullisena palvelutoimintana, jos kyseessä on;

- 1) 30 §:ssä tarkoitettu koulutuksen hankinta;
- 2) lukiolain 8 §:ssä tarkoitettu koulutuksen hankinta;
- 3) tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu koulutuksen hankinta;
- 4) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 3 §:n 3 momentissa tarkoitettu yhteistyö; tai
- 5) perusopetuslain (628/1998) 46 §:n 6 momentissa tarkoitettu yhteistyö tai 7 momentissa tarkoitettu hankinta.

111 §

Oikaisuvaatimus

Tutkinnon perusteista poikkeamista koskevaan 15 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Opetushallitukselta.

114 §

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus 111 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa, valitus hallintotuomioistuimeen 111 §:n 1 momentissa tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä, sekä valitus päätöksestä, joka koskee opiskelijalle annettavaa kirjallista varoitusta, määräaikaista erottamista, asuntolasta erottamista, opiskeluoikeuden pidättämistä, taikka opiskeluoikeuden peruuttamista tai palauttamista tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

116 §

Valituskiellot

Henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa suunnitellussa osaamisen hankkimiseen liittyvässä asiassa ei saa hakea muutosta valittamalla siltä osin, kun asia koskee opintojen suoritusajankohtaa tai -paikkaa. Muutosta ei saa hakea myöskään asiassa, joka koskee opiskelijan yksilöllisiä valinnanmahdollisuuksia eikä 85 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettussa asiassa. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 111 §:n 1 momentissa tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla. Muutosta ei saa hakea valittamalla myöskään 55 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimuksesta annettuun työelämätoimikunnan tai rehtorin päätökseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Lain 31 §:n 3 kohta tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2022.

Helsingissä xx.x.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Opetusministeri Jussi Saramo

Laki

ammattillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 31 §, 114 §:n 1 momentti ja 116 §, sellaisena kuin niistä 114 §:n 1 momentti on laissa 1048/2020, sekä
lisätään ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin uusi 15 a § ja 111 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1218/2020, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 a §

Tutkinnon perusteista poikkeaminen

Opetushallituksen päättää koulutuksen järjestäjän hakemuksesta, miltä osin 33 §:ssä tarkoitettussa tilauskoulutuksessa tai 35 §:ssä tarkoitettussa Euroopan talousalueen ulkopuolella järjestettävässä tutkintokoulutuksessa voidaan poiketa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista.

Opetushallituksen päätöksellä voidaan poiketa välttämättömiltä osin niistä tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista, jotka eivät sovellu osaksi hakijan järjestämää 1 momentissa tarkoitettua koulutusta, ja jotka liittyvät Suomen lainsäädäntöön, kulttuuriin tai olosuhteisiin taikka vastaaviin Suomeen sidoksissa oleviin seikoihin

31 §

Maksullinen palvelutoiminta

Koulutuksen järjestäjä voi järjestää tässä laissa tarkoitettuja tutkintoja ja tutkinnon osia, niihin valmistavaa tutkintokoulutusta sekä valmentavaa koulutusta maksullisena palvelutoimintana, jos kyseessä on 30 §:ssä tarkoitettu koulutuksen hankinta.

31 §

Maksullinen palvelutoiminta

Koulutuksen järjestäjä voi järjestää tässä laissa tarkoitettuja tutkintoja ja tutkinnon osia, niihin valmistavaa tutkintokoulutusta sekä valmentavaa koulutusta maksullisena palvelutoimintana, jos kyseessä on;

1) 30 §:ssä tarkoitettu koulutuksen hankinta;

2) lukiolain 8 §:ssä tarkoitettu koulutuksen hankinta;

3) tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu koulutuksen hankinta;

4) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 3 §:n 3 momentissa tarkoitettu yhteistyö; tai

5) perusopetuslain (628/1998) 46 §:n 6 momentissa tarkoitettu yhteistyö tai 7 momentissa tarkoitettu hankinta.

111 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta, jollei tässä laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

1) 11 §:ssä tarkoitettua valmentavan koulutuksen suoritusaikaa;

2) 43 §:ssä tarkoitettua opiskelijaksi ottamista;

3) 64 §:ssä tarkoitettua erityistä tukea tai mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua osaamisen arvioinnin mukauttamista;

4) 66 §:ssä tarkoitettua ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamista;

5) 84 §:ssä tarkoitettua huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisvelvollisuutta;

6) 96 §:n 3 momentissa tarkoitettua opiskelijan oikeutta väliaikaisesti keskeyttää opin-
tonsa;

7) 97 §:ssä tarkoitettua opiskelijan katso-
mista eronneeksi.

Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallinto-
laissa.

114 §

Muutoksenhakuaika

111 §

Oikaisuvaatimus

Tässä laissa tarkoitettuun koulutuksen järjestäjän päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta, jollei tässä laissa toisin säädetä, jos päätös koskee:

1) 11 §:ssä tarkoitettua valmentavan koulutuksen suoritusaikaa;

2) 43 §:ssä tarkoitettua opiskelijaksi ottamista;

3) 64 §:ssä tarkoitettua erityistä tukea tai mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua osaamisen arvioinnin mukauttamista;

4) 66 §:ssä tarkoitettua ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamista;

5) 84 §:ssä tarkoitettua huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisvelvollisuutta;

6) 96 §:n 3 momentissa tarkoitettua opiskelijan oikeutta väliaikaisesti keskeyttää opin-
tonsa;

7) 97 §:ssä tarkoitettua opiskelijan katso-
mista eronneeksi.

*Tutkinnon perusteista poikkeamista koske-
vaan 15 a §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa
vaatia oikaisua Opetushallitukselta.*

Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallinto-
laissa.

114 §

Muutoksenhakuaika

Oikaisuvaatimus 111 §:ssa tarkoitettussa asiassa, valitus hallintotuomioistuimeen 111 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä, sekä valitus päätöksestä, joka koskee opiskelijalle annettavaa kirjallista varoitusta, määräaikaista erottamista, asuntolasta erottamista, opiskeluoikeuden pidättämistä, taikka opiskeluoikeuden peruuttamista tai palauttamista tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista

Oikaisuvaatimus 111 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa, valitus hallintotuomioistuimeen 111 §:n 1 momentissa tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä, sekä valitus päätöksestä, joka koskee opiskelijalle annettavaa kirjallista varoitusta, määräaikaista erottamista, asuntolasta erottamista, opiskeluoikeuden pidättämistä, taikka opiskeluoikeuden peruuttamista tai palauttamista tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

116 §

Valituskiellot

Henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa suunnitellussa osaamisen hankkimiseen liittyvässä asiassa ei saa hakea muutosta valittamalla siltä osin, kun asia koskee opintojen suoritusajankohtaa tai -paikkaa. Muutosta ei saa hakea myöskään asiassa, joka koskee opiskelijan yksilöllisiä valinnanmahdollisuuksia eikä 85 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettussa asiassa. Hallinto-oikeuden päätöseen, jolla on ratkaistu 111 §:ssa tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla. Muutosta ei saa hakea valittamalla myöskään 55 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimuksesta annettuun työelämätoimikunnan tai rehtorin päätökseen.

116 §

Valituskiellot

Henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa suunnitellussa osaamisen hankkimiseen liittyvässä asiassa ei saa hakea muutosta valittamalla siltä osin, kun asia koskee opintojen suoritusajankohtaa tai -paikkaa. Muutosta ei saa hakea myöskään asiassa, joka koskee opiskelijan yksilöllisiä valinnanmahdollisuuksia eikä 85 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettussa asiassa. Hallinto-oikeuden päätöseen, jolla on ratkaistu 111 §:n 1 momentissa tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla. Muutosta ei saa hakea valittamalla myöskään 55 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimuksesta annettuun työelämätoimikunnan tai rehtorin päätökseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Lain 31 §:n 3 kohta tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2022.